СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 158. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 11 липня 1938. No. 158. Jersey City, N. J., Monday, July 11, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1910. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ПІДДЕРЖУЄ СВОЇХ СЕНАТОРІВ

КОВІНҐТОН (Кентокі). — Президент Рузвелт виголосив у кількох місцевостях стейту Кентокі політичні промови, в яких старався дати всяку піддержку сенаторові Барклієві в його правиборах. Сенатор Барклі вірно стояв при Рузвелті і старався в сенаті піддержувати політику Рузвелта. Тепер він натрапив на дуже небезпечного противника у правиборах, Чендлера, який, хоч демократ, то противиться політиці Рузвелта. В подібний спосіб піддержував Рузвелт у своїх промовах попереднього дня сенатора Боклія, в стейті Огайо, якому також грозить повалення. З Кентокі Рузвелт поїде далі на захід, де виголошуватиме промови й піддержуватиме своїх кандидатів.

РЕПУБЛИКАНЦІ ХОЧУТЬ АЛФРЕДА СМИТА.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий комітет Республиканської Партії в Ню Йорку дискутував про можливість назначення нюйорським кандидатом на федерального сенатора бувшого ґубернатора Алфреда Смита. Всі приявні республиканці на це згодились. Вони говорили, що Алфред Смит є такий самий гарячий противник „нового розділу", як і кожний республиканець. Смита крім того піддержали би багато демократів і він міг би вийти. А це потім помоглоб дуже републиканцям захопити владу в Олбані.

ДИСКУТУЮТЬ НАД СКОНФІСКОВАНОЮ НАФТОЮ В МЕКСИКУ.

ШАРЛОТСВИЛ (Вірджінія). — В місцевому університеті відбулася дискусія між представниками Мексика і представниками пошкодованих американських компаній, яким кілька місяців тому мексиканський уряд сконфіскував їх нафтові компанії в Мексику. Представник компаній, Армстронг, гострими словами остерігав Мексико, що справа конфіскати ще не закінчена й Америка ще не погодилася на цей факт. Навпаки, цей факт потягає для Америки дуже погані наслідки в інших краях Полудневої Америки. Президент Бразилії, Варгас прилюдно заявив, що всі полудново-американські краї повинні зробити так, як зробило Мексико, і повинні сконфіскувати всі чужинецькі маєтки. Також Куба зачинає розглядати плян, щоб сконфіскувати американські фабрики цукру і копальні. А таких маєтків по всіх краях Полудневої Америки Злучені Держави мають на пять біліонів долярів. Вони на цей грабіж мирно не погодяться і скорше чи пізніше мусить прийти до збройного конфлікту.

МАСОВА ПРОДУКЦІЯ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Відомий нюйорський архітект Корбет заявив, що справа мешкань в Америці може бути добре розвязана тільки тоді, коли впровадиться масову продукцію домів. Доми продукувалосяб так, як автомобілі, десь у великих фабриках, а потім частини спроваджуванοб на місце і там складанοб їх докупи. Ціна на доми тоді значно обнизиласяб, а якість підскочилаб. Корбет порівнював будову домів до будови автомобілів і сказав, що якби автомобілі будували окремо, як окремо будують доми, то одно авто коштувалоб $150,000.

КАЖЕ З УСЬОГО СМІЯТИСЬ.

НЮ ЙОРК. — З Ню Йорку відїздить на днях ірляндський гуморист Патрик Монтфорд, який пробув кілька тижнів в Америці. Він казав, що найкращим ліком на нинішні суспільні клопоти, на безробіття і страх перед війною є сміятися з усього. Сміх це великий душевний, а навіть фізичний лік. Монтфорд говорив, що в Ірляндії люди назагал дуже щасливі і хоч живуть у стурбованій Европі, то того дуже не відчувають. На Америку ірляндці дивляться як на „більшу Ірляндію", в якій живе 25 міліонів ірляндських нащадків, у той час, коли в самій Ірляндії живе всього 4½ міліона.

МЯСНА ДІЄТА ДОБРА ДЛЯ ТОВСТИХ.

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції американських ветеранів виголошено доклади, в яких вчені стверджували, що мясна дієта є дуже добра, і то для тих, що надмірно товсті, і для тих, що надмірно худі. Експерименти в лябораторіях виказали, що дієта, зложена з худого мяса три рази на день впродовж місяця, відбирала товстим людям по 10 і 12 фунтів ваги. А та сама порція мяса, але перемішаного з товщем, причиняла по кілька фунтів худим людям.

ЦИГАНИ ЗАВОДЯТЬ.

НЮ ЙОРК. — Група циганів отаборилась напроти шпиталю Белвю в Ню Йорку і цілу добу заводила над одним своїм членом, який тяжко захворів і опинився в тому шпиталі. Плач циганів був перемішаний з молитвами. Деколи цигани попадали в гістерію.

НЕЩАСТЯ И ЩАСТЯ.

Пільот Маршел Джордж і летунка Афтон Р. Луіс летіли понад мешкальні доми Сан Франсіско, коли літаковій машині щось сталося. Вони подали собі руки на знак прощання з собою; не сподівалися вже остатися в живих. Потім Джордж доглянув відкритий горб і скерував туди свій літак. Літак осів. Колеса поламались, але летуни не були ушкоджені.

ПРО ЗВІРЯТ ДБАЮТЬ БІЛЬШЕ, НІЖ ПРО ЛЮДЕЙ.

На спільнім обіді, влаштованім американськими ветеринарійними лікарями в Ню Йорку, д-р Моріс Фишбейн заявив, що перегонові коні, дорогі пси і т. п., коли захворіють, то дістають таку добру лікарську поміч, про яку людям і не снилось. Власники на це не жалують грошей. Дуже часто власники про своє власне здоровля так не дбають, як про здоровля своїх пестунів.

МСТИТЬСЯ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Одна наша громадянка зажадала на залізничій стації Бірки Великі білету до Ходечкова Малого. Урядовець заявив, що „такеї стації нема" і на дальші вияснення сказав, що по українськи не розуміє, і білету не видав. Не помогло навіть, як для тієї громадянки хотіла купити білет інша особа, полька, і жадала його по польськи. Урядовець уважав за відповідне ще пімститися за українську мову так, якби залізничий білет — це була якась ласка.

ГРЕЦІЯ КУПУЄ КОНІ НА ПОЛІССІ.

Військова ремонтова комісія з Греції перевела вже пробні закупи ремонтових коней на Поліссі. Закупили 30 коней. Мають закупити всього 600 коней ріжного типу. Пересічна ціна за штуку є коло 600 зл. Дальші закупи відбуваються в кобринському повіті. Грецька комісія вдоволена з якости й з приступної ціни закуплених коней.

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ ІЗ ПРИКОРДОННОЇ СМУГИ.

Дня 24 травня дістала п. Оля Ціхоцька (котра недавно скінчила курс інструкторок у Львові при „С. У.") наказ до 14 днів покинути прикордонну смугу без подання причин. Заборонили їй перебувати у воєвідствах: волинськім, тернопільськім, львівськім і станиславівськім.

УКРАЇНЕЦЬ ВИГРАВ ГРУ З АЛЬОХІНОМ.

Відомий шаховий грач світової слави А. А. Альохін грав у Празі одночасно з 35 грачами. У цьому шаховому турнірі він програв девять партій, у тому числі партію з В. Бачинським, молодим українцем, визначним шахістом-аматором. Цю партію Альохін—Бачинський відзначили знавці, а чеський часопис „Шаховий тиждень" видрукував її в цілості на своїх сторінках.

ЗБОЖЕВОЛІЛА У ПРОСЕКТОРІЇ.

В просекторії одного з польських університетських міст трапилася жахлива подія. А саме одна студентка медицини відбувала в малій салі просекційні вправи. Біля тієї кімнати містилася галя, в якій знаходилося під ту пору 60 трупів.

На підставі принятих і всім студентам відомих приписів у год. 6. вечором дають сигнал дзвінком, що праця у просекторії закінчена і що студенти мусять покинути просекторію, яку чверть години пізніше замикають. До цього припису згадана студентка не застосувалася. Вона хотіла конче покінчити просекторійні вправи, щоб дістати від професора посвідку закінченої праці. Заабсорбована працею, вона не запримітила, що всі її товариші покинули просекторію. По кількох хвилинах світло погасло і студентка залишилася сама однісінька у просекторії. Вона хотіла вийти і, йдучи попри стіну, дійшла до дверей, які вели до галі з трупами. Не орієнтуючися, де вона, шукала виходу і притім доторкалася раз-у-раз трупів. Перелякана, почала несамовито кричати, одначе ніхто її крику не почув.

Коли по двох годинах перевели, згідно з правильником, контролю, студентку застали під стіною зо скорченими руками. Вона заливалася божевільним сміхом. І справді лікарі ствердили в нещасної дівчини божевілля.

НІМЦІ БОЙКОТУЮТЬ ПОЛЬСЬКЕ РАДІО.

Варшавська „Нова Ржечпосполіта" пише: У відповідь на розпорядок старости в Новому Томислі (на Познанщині), що зaборонив закордонні авдиції у прилюдних льокалях, бо німці слухають тільки авдиції з Німеччини, почали німці в тому повіті та намагаються і в сусідніх повітах бойкотувати „Польське Радіо", здіймаючи радіо-приймачі.

ГРАНАТА РОЗІРВАЛА ХЛОПЦЯ.

Василь Стахівський, літ 16, зарібник з Манаева, повіт Зборів, знайшов гранату зо світової війни. Як тільки зачав розбирати її, вона вибухла й розірвала Стахівського на кусні.

ДОВГОТРИВАЛІ СНИ.

У міській лічниці в Йоганесбургу (полуднева Африка) перебуває від багатьох літ пацієнтка Анна Званекель. У цілому місті відома вона з довгого сну. Щоденно будиться вона в 7-мій годині рано, їсть у ліжку скромне снідання і кладеться знову на відпочинок. Таким чином організм цієї 65-літньої пацієнтки пережив уже 31 літ. Недавно пацієнтка перервала свій довголітній сон і вихала до свого маєтку, положеного в околиці міста. Цей факт перервання сну і поява багатої дідички на вулицях міста викликав величезну сензацію. Небавом зійдеться окремий лікарський консиліюм, який проголосить звіт із цієї дивної недуги.

В Інтра, в малім італійськім селі в Калябрії живе жінка, яка тому 30 літ породила свого першого й одинокого сина і від того часу терпить на безсонність. Від тієї хвилини хора, яка має нині 53 роки, не заснула ні на чверть години. Лікарі не вміють вияснити цієї дивної недуги. Жінка вже така виснажена, що цими днями мусіли її відвезти до лічниці.

ЯРОСЛАВ БАРАНОВСЬКИЙ НА ВОЛІ

РОТЕРДАМ (Голяндія). — Телеграфічно повідомляють, що Ярослава Барановського, котрий 23. травня ц. р. прилетів літаком з Праги до Ротердаму, щоб зустрінутися з полк. Евгеном Коновальцем, убитим тогож дня советським аґентом, випущено на волю. Як відомо, Я. Барановського голяндська поліція арештувала у звязку з ротердамською трагедією. Йому також грозила депортація до Польщі, бо він прилетів літаком до Голяндії на фальшивий пашпорт. В телеграмі зазначено, що йому не грозить уже ніяка небезпека депортації. Тому проситься українську іміґрацію здержати дальші кроки, які вже розпочато в справі оборони Я. Барановського як українського політичного збігця і звільнення його з тюрми.

ВАТИКАН ДАВ ЗГОДУ НА ЗАГАРБУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ.

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеграфічна повідомляє під датою 8. липня, що польський сойм затвердив урядовий проект, який є договором між Ватиканом і Польщею у справі земель, що їх „Росія забрала католицькому костелові". Аґенція подає, що проти того договору виступили в соймі „русинські" посли, котрі стали в обороні православних церков що приналежать українському народові. Їм відповідали польські посли. А зокрема відповів поляк Гутен-Чапскі, котрий підкреслював, що православна церква має в Польщі автокефалію і дістає допомогу з польського скарбу. Тому не можна нарікати, щоб діялася в Польщі православній церкві кривда, особливо коли брати під увагу те, що діється з православною церквою в Росії.

ЗАЧАЛИ ПОЗБАВЛЯТИ ГРОМАДЯНСТВА.

ВАРШАВА. — Денник законів містить урядове рішення, яким позбавлено права польського громадянства 58 осіб, головно жидів, що мешкають у Вашинґтоні, Ню Йорку і Палестині. Рішення видано на підставі закону з 23. березня. За два тижні буде проголошена нова ліста осіб, позбавлених громадянства.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО В РОГАТИНІ.

ЛЬВІВ. — „Новий Час" (ч. 134) подає широкий допис про величаве свято, влаштоване з нагоди 25-літнього ювилею всенародньої школи Рідної Школи в Рогатині. Майдан біля церкви не міг помістити всіх учасників. Було поверх 3,000 людей. З огляду на те, що рогатинське старство заборонило похід з посвяченим рідно-шкільним прапором на рідно-шкільну плошу, прапор віднесли до церкви й народ і молодь розійшлися, як було наказано польською владою, щоб за хвилину зійтися на академії на рідно-шкільному майдані. На майдані було підвищення, обмаєне зеленню, а біля нього повівали три величезні жовто-блакитні прапори. Виступали хори, були деклямації, було вбивання памяткових цвяшків, був і виступ орхестри. А крім того і численні привіти. Посвячено рідно-шкільний прапор, прегарно вишитий з образом князя Ярослава Осмомисла.

ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ.

УЖГОРОД. — „Нова Свобода" (ч. 8) подає, що 21. травня покликало міністерство війни чехословацької республики військових запасників до надзвичайної служби для оборони держави. До такої служби зголосився, згідно з розпорядком, і українець, помічний учитель із Севлющини. Та як тільки він відійшов до війська, за 4 дні появився декрет, яким звільнено його з учительської посади, з пенсійного забезпечення і з каси хорих. Треба було аж інтервенції військової влади, щоб припинити цей скандал.

НАСТУП АРАБІВ НА ПАЛЕСТИНУ.

ЄРУСАЛИМ. — У Палестині заноситься на велику революцію. В Трансйорданії, над самою границею Палестини, є вже зібрані більші сили арабів. Деякі арабські ватаги вже перейшли на територію Палестини і звели боротьбу з британськими військовими частинами. Боротьба йде під кличем „За незалежну Арабію". В цілій Палестині розпочався ґенеральний страйк арабів. Безпосередньою причиною страйку було те, що при яфській брамі в Єрусалимі вибухла бомба, внаслідок чого згинули чотири араби, а ранених є 36 осіб. У звязку з вибухом арештовано трьох жидів і 12-літню школярку-жидівку, про яку кажуть араби, що це вона кинула бомбу, яка розторощила автобус, котрим їхали араби.

ВИСМІВАЄ ІКЕСА.

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — З нагоди 100-ліття уродин графа Фердинанда фон Цепеліна, батька „цепелінів", забирав слово між іншими й д-р Гуґо Екенер. Він висміяв американського секретаря внутрішніх справ, Ікеса, котрий казав, що гелій матиме військове значення, коли про це нічого не казали військові знавці. Екенер заявив, що те, що сказав Ікес, є „політикою", та що рішення буде змінене.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УЧИВ МАРТИН МАРТИНА...

На недавній конференції у Ню Йорку виступив президент шкільної ради Ню Йорку з ріжними порадами для вчителів про те, як боронити демократію, й при тій нагоді подав цікаві завваги про ведення всякої пропаґанди; а ще цікавіші завваги про цю саму справу виринули з дискусії ґазет про його промову.

Ґазети відгукнулися на його промову передовсім тому, що в ній цей урядовець-виховник накинувся на ґазети. Радив він саме вчителям при веденні пропаґанди в користь демократії бути поміркованими та справедливими, даючи до зрозуміння, що непоміркованість і несправедливість у пропаґанді мститься на тих, що таку пропаґанду ведуть, та на справі, котру вони пропаґують. Радив притому вчителям не йти слідами політиків, котрі з природи річей мусять бути „опорнуністами", себто говорити неконче поміркowано й неконче справедливо, як цього вимагає нагода; радив теж не йти слідами ґазет, бо, мовляв, ґазети, ганяючися за передплатниками й оголошеннями, мусять теж бути опортуністами й часто прибільшувати факти.

Проти цих власне слів президента шкільної ради виступили ґазети як проти такого перекручування фактів, проти якого він самий виступав. Ґазети признали, що вони хочуть мати якнайбільше читачів і якнайбільше оголошень, одначе рівночасно вони заперечили, немовби опортунізм і перебільшування фактів були добрими засобами до приєднування собі читачів і оголошувачів. Правда, були такі ґазети в Америці, які думали, що, перебільшуючи факти так, щоб вони промовляли до уяви й почувань читачів, можна приєднувати собі читачів, а потім великим числом читачів приєднувати собі „адвертайзерів". Одначе історія цих сензаційних ґазет показує, що підбехтана в цей спосіб почитність не є здорова: ґазети, що зєднали собі в цей спосіб читачів, не можуть цих читачів удержати. Приєднані сензаційним прибільшуванням фактів читачі скоро самі пізнавалися на прибільшуванні ґазети й з часом зверталися з люттю проти цеї самої ґазети, що ще не так давно промовляла до їх почувань. Лишилися, щоправда, люди так забрехані перед іншими й перед собою, що не здібні відчувати відрази до прибільшення й неправди, але й ці люди з часом теж відпадали, бо найсензаційніші прибільшення їх з часом не вдоволяли.

Через те по довгій практиці ґазети пізнають, що найкращою політикою для ґазети є всетаки правда, чиста, неприбільшена, й непоменшена правда. Не має ґазета кращої реклями для себе понад славу правдомовности, як не має вона проти себе страшнішого арґументу, як перекручування правди. Перша на довгу мету все оплатиться, друга на довгу мету все пімститься.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ОФІЦІОЗ ПРО СМЕРТЬ ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ

(З мого римського щоденника).

Люблю читати "LE TEMPS", орґан французького міністерства закордонних справ. Декому він може видаватися заважким і нестравним. Але для людини, що з нахилу чи з обовязку мусить слідкувати за розвоєм міжнародньої політики, цей часопис просто незаступний. Багатство інформаційних даних у ньому просто вражальне. Крім того їх зібрано часто в такий синтетичний жмуток, що вимагає довгої непомітної роботи колекціонування фактів, що його можуть оцінити тільки фаховці журналісти.

Не могла оминути уваги французького офіціозу й ротердамська подія. На жаль, опис її доручено людині, що, хоч і має імя доброго й досвідченого журналіста, має проте також одну, але в даному разі фатальну хибу: будучи одруженим з московською жидівкою, одержує від неї всі відомості й сплітки, що їх виписують московські часописи. А ми знаємо добре, що там про нас виписують...

Стаття **Анри Ролена** (ч. 28042 з 21 червня) має загальний заголовок **„Таємничі замахи"** і підзаголовок **„Траґічна смерть полковника Коновальця"**, причому самий титул полковника взято в наводові знаки („лапки"). Нібито полковник Коновалець безправно привластив собі цей титул, а не заслужив його своєю власною діяльністю в кривавій війні! Ці наводові знаки вже відразу виявляють наставлення автора.

І дійсно, починає він з того, що, оповідаючи про ротердамські події, подає, ніби Барановський „вияснив, що Новак це „відомий терорист" і т. д. В іншому місці він знову говорить про полк. Коновальця як про „відомого терориста", або „провідника ґрупи терористів", але не як про вожда націоналізму. Час покінчити з цим „тероризмом". Є велика ріжниця між провідником великого ідеольоґічного руху, що охоплює міліони українців в краю і на іміґрації та посідає орґани преси і неперіодичні публікації (альманахи тощо) в усіх країнах, де тільки знаходяться більші осередки української іміґрації, і „відомим терористом". Требаж знати, що акти українського терору — якщо тільки можна називати терором **акти цілком зрозумілої реакції** населення Совєтів і Польщі проти нечуваних переслідувань, що їх зазнає українська нація під окупантськими режімами — відбувалися **виключно** на тих територіях і поза їх границі ніколи не переходили. Отже, як можна називати терористом людину, що ніколи не брала безпосередньої участи ні в одному терористичному акті, бо полковник Коновалець виїхав з тих територій уже в 1922 р.?! Польські й інші ворожі нам чинники, намагаючися впоїти в політичних та державних діячів західньої Европи переконання про „тероризм" Коновальця, щоб у той спосіб утруднити йому життя й політично-національну роботу на закордонному терені, розпускати байки про те, що Коновалець нібито підготовляв замахи в Женеві (одні казали, що на Бека, другі твердили, що на Літвінова; навіть і в цьому погодитися не могли, але зрештою вважали, що одно другому не суперечить, і хіба в цьому мали рацію!). Навіть деякі уенерівські міністри, щоб надати собі ваги і здобути ласку тих, що їм такі твердження йшли на руку, розпускали чутки, що їхнє життя в небезпеці, бо націоналісти (цебто Коновалець) на них готують замах... Ніби вони могли вказати бодай один приклад, колиб націоналісти (а значить Е. Коновалець) пробували переводити свої розрахунки з ворогами української нації поза межами, визначеними їм історією і розвитком подій! Ніби вони не розуміли, що українські націоналісти, не заперечуючи засадничо нічого з того, що могло би причинитися до визволення української нації з ярма чужонаціональних катів, не вбачають ніякої користи для української нації в переведенні поодиноких актів, які тільки комплікувалиб зносини із співчуваючими нам міжнародніми чинниками, що гостинно приймають вигнанців з рідної землі, та нищилиб можливість усякої орґанізаційної роботи! Ніби вони не розуміли, що націоналістичний рух — це не купка змовників, а великий рух **мас**, які вимагають Проводу! О, вони це прекрасно розуміли, і саме тому вигадували й обріхували. І саме тому продовжують вигадувати й обріхувати. І саме тому називають вожда націоналістичного широкого визвольницького руху „відомим терористом". Аджеж навіть тут в Італії були люди, що вірили, нібито Коновалець згинув від власної бомби! „Аджеж він був терористом!"...

Розуміється, Ролен повторює історію про „меценатство" Валюха, який нібито хотів допомогати визволенню України з московського ярма, допомогаючи фінансово. При кожній зустрічі, чи то в Бріселі чи в Ротердамі, Валюх нібито передавав Коновальцеві гроші, додаючи до них дрібні подарунки, коробки цигарок чи цукорків. Але треба віддати честь Роленові, що і йому ця історія совєтського меценатства не заімпонувала і видалася „дуже дивною".

„Цілком неможливо припустити, каже він, щоб Коновалець міг повірити **в можливість існування подібних „меценатів"**. Правда, він міг би припускати другу гіпотезу, а саме, що „меценат" був аґентом ҐПУ. Але й таке припущення Ролен відкидає, бо „людина, така обережна як Коновалець, не могла би піти на занадто небезпечну гру". Тимбільше небезпечну, бо, на думку Ролена, Коновалець нерозривно звязаний з Ґестапом і має свою штабкватиру в Берліні. Але, відкидаючи версію „совєтських грошей" як занадто неправдоподібну, Ролен приймає гіпотезу „німецьких грошей", що видається йому цілком певною. „Може хтось здивується, пише він, ствердивши, що напередодні замаху в Ротердамі Коновалець, його дружина й найближчі співробітники перебували в Берліні (відки, як пише він у другому місці, голяндська поліція їх ніби викликала). В дійсностіж звязки голови УВО з Німеччиною дуже давні. Він ніколи не забував про відношення Німеччини до України при кінці війни, таксамо, як ніколи не міг простити антанті того, що вона віддала Галичину відродженій Польщі. І тому, навіть після німецько-польської згоди в січні 1934 року, він ніколи не переставав рахувати на Німеччину для зреалізування своєї мрії про велику незалежну Україну, що малаб зєднати 35 міліонів совєтських українців, шість з половиною польських, один міліон румунських і 650 тисяч чехословацьких. В 1931 році, після вбивства Голувка, польська преса... виказувала, якими шляхами йшли німецькі гроші до деяких українських орґанізацій у Польщі, виявляючи одночасно суперечності, що існували між військовим і закордонним міністерством Німеччини щодо Коновальця, якому військове міністерство приписувало кермування УНДО. Трохи згодом після цієї публікації, в осени 1931 року, полковник (знов у наводових знаках!) мав голосне побачення з Гітлєром, і потім підкреслив його значіння в свому орґані „Настороже", закликаючи всіх українців ставати в лави коло фірера, що ніби мав відкрити їм „браму Сходу"...

Оце вже значить: наколотити гороху з капустою. Почати хочаб з того, що Коновалець і його дружина (також як і оті його два „найближчі приятелі і співробітники", ніби викликані до Ротердаму з Берліна), в Берліні зовсім не жили. Коновалець з родиною вже від двох років жив у Римі, звідки його дружина й прибула до Ротердаму, таксамо, як і два його приятелі, і з них один, ґенерал Курманович, приїхали до Ротердаму з Відня, де постійно мешкають. Таксамо цілковито вигадана історія з „голосним інтервю" з Гітлєром. Про ніяке таке інтервю ніколи не було ніякої звістки в ніякому націоналістичному орґані. Зокрема ніколи не було націоналістичного орґану „Настороже", що нібито в ньому помістив Коновалець заклик до українців поспішатися до Гітлєра, що мав „відкрити браму". Все це — чиста фантазія! Українські націоналістичні часописи, якщо й містили коли які заклики до всіх українців, то все одного й того самого роду: рахувати на самих себе для відкриття усіх „брам" і для того відповідно орґанізуватися та піддаватися національній дисципліні, що ставить добро Батьківщини понад усякі особисті та ґрупові інтереси.

„Запевняють, зазначає далі Ролен, що Коновалець приїздив і до Парижа". Певно, що приїздив. І то не раз. Коновалець приїздив до Парижа, як і до Берліна, як і до Відня, як і до всіх інших осередків орґанізованої еміґрації. Він їздив навіть до Америки й Канади. Отже бував і в Парижі. „В усякому разі, продовжує далі Ролен, Франція ніяк не могла бути задоволена з перебування в її межах одного з його найближчих помічників, Полтавця - Остряниці, якого вона мусіла вигнати внаслідок справи про перевіз зброї до Марока та про бешкет леґіонерів підчас повстання Абдель Кріма. Полтавець-Остряниця повернувся до Німеччини, де він був одним із орґанізаторів націонал-соціялістичної ґрупи з російських еміґрантів, РОНД, усе затримуючи проте свої функції на чолі ОУН, яку витворив Коновалець 1929 року, щоб заступити нею, бодай зовнішньо, УВО, якої репутація не була дуже зручна".

Просто дивуєшся, як такий орґан, як "LE TEMPS", і такий журналіст, як Ролен, можуть виписувати подібні нісенітниці. Не знаю нічого про діяльність Полтавця (на йменння Остряниці, як відомо, Полтавець не має ніякого права, бо привластив його вже за кордоном в чисто демаґоґічній цілі: використовування престіжу старого гетьманського йменння) в справі контрабанди зброї та участи в повстанні Абдель Кріма, але цілком розумію, що відношення французьких читачів до „діяча" подібного типу могло бути тільки неґативне. Осягнувши відповідний ефект, Ролен накидає одночасно несимпатичну тінь і на вожда ОУН, і на саму Орґанізацію Українських Націоналістів, що ніби на її чолі знаходився Полтавець, який одночасно творив відділи націстів... з росіян. Для кожного, хто хоч трохи розбирається в українських справах, виявляється відразу недорічність твердження, нібито якийнебудь провідник ОУН міг би творити відділи... з росіян! І дійсно, Полтавець не тільки ніколи не був найближчим помічником Коновальця, але був віддалений від нього безоднею інтриґ та ворожнечі; не тільки ніколи не був „на чолі ОУН", але взагалі не мав до ОУН ніякого відношення.

Можна булоб іще багато чого зауважити з приводу статті Ролена, та вже з вище наведеного ясно, з яких каламутних джерел черпав він свої інформації. Чи не краще булоб інформуватися про українські справи у самих таки українців?

Евген Онацький, Рим

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

22)

Найнятими людьми перебули косовицю і жнива, попрятали хліб з поля. В молочення знов знов мусіли наймати, платити дорого робітникам, бо кожний господар старавсь управитися за погоди і за умірковану платню не хотів помагати.

Настав сезон сівби озимини. Від рана до вечора Віра з матірю перебували на полі і в погоду й у дощ. Хотіли управити все, призначене на засів, іще господарем, показати, що і жінки зуміють господарювати не гірше від чоловіка, та й зробити приємну несподіванку чоловікові і батькові, коли він повернеться. Люди диву давалися, коли Віра, ґімназистка вже восьмої кляси, отже вчена панянка, за їхнім розумінням, боса йшла за плугом чи боронами, вміло керувала кіньми на поворотах. Хвалили її за те, що не стидається рільничої роботи. Та були й такі, що інакше думали. Її товаришки зо школи, доньки залізничників та робітників з недалеких копалень, уважали за ганьбу для школи її працю. При зустрічах натякали на це і докоряли їй:

— Як ти можеш орати, корови доїти, доглядати свиней? Стидаласяб! Тиж ґімназистка! — допікали їй товаришки.

— То щож з того?... Хібаж праця ганьбить людину? — перечила Віра.

— Праця праці не рівна. Ми розуміємо: вишивати, грядку квіток обходити... А то з кіньми, з коровами в смороді, наче мужик. Невже у вас нема за що найняти робітників? Виж люди заможні! — надували згірдливо губи панянки.

— А як вам не сором жити, зложивши руки від безділля і їсти хліб, запрацьований не вами? Виж уже не маленькі! — боронила себе Віра.

— То ти і в найми пішлаб?...

— Колиб мусіла, то й пішлаб. Ніяка робота не сором. Сором сидіти так, як ви, та панночок з великого світу вдавати. Виж живете з чорної фізичної праці батьків.

— Мужичка! Їй тільки з кіньми говорити! — ображалися ті.

Так після кожної зустрічи і колючок зо сторони панянок Віра все більше і більше віддалювалася від них, ставала замкненою в собі, мовчазною.

Багато, багато передумала Віра за те літо. Вона вродилась і росла в селі, ще в місті не була зроду, не бачила навіть поїзду, ні залізної дороги аж до побудування залізниці попри село. Але до того „великого" світу її і не тягнуло. Їй вистарчало степів і мрій. Начитана дівчина знала добре історію; не ту, рекомендовану міністерством для шкіл, а історію свого народу, дійсну, не сфальшовану, історію 250-літньої боротьби України з Москвою, сумну і пекучу, що викликувала то сльози жалю і туги за минулою славою і добробутом України, то пробуджувала ненависть до північних зайдів і бажання помірятися силами, звільнитися зпід московської керми. І часто на самоті ввижалися дівчині світлі постаті минувшини, героїчної, славної на ввесь світ і такої траґічної. Заплющувала очі й бачила в уяві недалекий Дніпро, човни, давні, небачені, бачила воїв і дружинників у сріблистих панцирах, в островерхих шоломах зо списами, з обосторонно гострими мечами. І тоді пригадувала собі. Це вої Всеслава, Аскольда, Олега і Святослава Завойовника, пострах і жах випещеної Візантії в переможному поході на Царгород. Звертала зір на північ і думка переносила її до славних боїв коло Жовтих Вод, під Корсунь, Пилявці, Конотоп, туди, де українська сила переможно гнала і нищила ворогів не тільки на своїй землі, а переносила пожежі війни на землі ворожі, добиралась до самого серця ворожих земель, до Москви, Варшави. Ввижався їй на свому незмінному буланому коні лицар-переможець Богун на чолі українсько-шведського корпусу на вулицях Варшави, Кракова. Страх і тремтіння упокорених польських маґнатів перед переможною силою сполучених двох жовто-блакитних прапорів — емблєм українського синього неба і золотої пшениці та шведських жовтих непривітних камінних скель і синіх фіордів, заток моря. Ввижався і незломний борець-володар України в казематах петропавловської фортеці на далекій півночі, прикутий ланцюгами до стіни, виснажений і заморений голодом, але гордий і незломний, що в обличчі смерти відкинув руку згоди, простягнену грізним північним монархом, і покликав його на Сук Божий.*) Ввижалися всі хвилі слави України, її перемог...

І Віра плакала. Плакала з жалю за славним минулим і болючо запитувала: „Чомуж тепер не зявиться лицар, не пробудить нарід до боротьби, вогненним словом не загріє його завзяття? Чому не поведе нарід до перемог, не скине зненавидженого ярма розпаношених, зайдів?"... Та німий степ мовчав; не давав пояснень на болючий запит... Лиш вітер грався, навівав інші думки і спомини, сумні, сумні...

Присягала тоді сама собі, що і вона візьме участь у боротьбі за визволення; своїм здоровлям, життям послужить країні. Вона, дівчина, не зможе... А хіба Іванна Домпремі не була дівчиною? А довела Францію до перемог, коли вже всі мужі, полководці утратили всі надії. В нагороду згинула на вогнищі, правда... Байдуже! Людина всеодно не омине смерти. Коли настане народній зрив, піде і вона. В якій ролі — байдуже... Так постановляла собі в душі.

Але життя — воно таке гарне, привабливе. Вона не жила ще, не знає радощів і втіх любови. Любов, щастя... Не до особистого щастя їй тепер, коли зневіра, чорна нужда панує скрізь. Нехай про щастя думають ті, що в них нема вищих змагань, вищої любови. Ні Сагайдачний, ні Богун, кажуть, не знали любовних утіх. В юнацьких літах утратили любих їм і все життя лишилися вірними їхнім тіням, перемогли себе і всією істотою віддалися вищій любові, любові до рідного краю і народу. І на ввесь світ прославилися!

Приходив на думку і Василь. Він її шкільний товариш. Змалку ще сиділи на одній лавці, помагали одно одному в трудних завданнях. Вона не памятає, чи вони викали коли одно одному. В ґімназії також не розлучались, аж поки Василь не поїхав до Катеринослава. Колишнє дитяче заприязнення обернулося в любов. Він, хоч не признавався їй ніколи, то вона відчуває його любов своїм серцем, і сама його любить. Але не тепер. Вона не зрадиться з почування до нього, не допустить і його признатись. Навіщо?... Щастя заслужити треба! А чи вони його вже заслужили? Ні! Колись, як уже вони вийдуть цілими з надходячої боротьби, коли Україна стане звільненою, тоді вони і поберуться. А що та боротьба відбудеться, боротьба кривава, затяжна, Віра прочувала.

Дивувалася собі, чому в таких хвилях ні разу не приходив їй на думку перебуваючий невідомо де арештований батько. І зараз здобувалася на відповідь. Чому? Хібаж тільки її батько мучиться десь у тюрмі? Тисячі, сотки тисяч батьків, відірвані силоміць від родини, караються й мучаться. „Хто не зречеться батька, матери, родини і майна і не піде моїм слідом, той негідний мене" — пригадувала слова Христа з Євангелії. Так і Україна. Хто цінить захисний куток і власний спокій більше від волі рідного народу, той негідний жити в Україні, українцем зватися! Служачи Україні, її визволенню, разом з тим вона служитиме, буде помічною і визволенню свого батька...

Такі думки часто, дуже часто заполонювали голову молоденької дівчини. І виникала тверда постанова підготувати ґрунт до переведення справжнього визволення краю від ворогів зовнішніх і внутрішніх, що опанували ніби вже й незалежну Україну. Таїлася і перед найближчими зо своїми думками, передумувала всі можливості і перешкоди. Її час іще не надійшов...

(Дальше буде).

*) Так і сталося. Полуботок умер в Петропавлівці 18 грудня 1724 р., а 17 січня 1725 року, цебто 30 днів по смерті Полуботка, умер Петро I, людина залізної волі і здоровля, ще в молодих літах.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться у вівторок, 12. липня, в годині 7.30 вечором, в галі під ч. 386 Джанстон Евеню. Проситься прибути конче на ті збори, бо на них почуєте звіт із півріччної праці нашого товариства, а також є багато важних справ до полагодження у справі нашого ювилею. Також проситься довгуючих членів вирівняти свої вкладки, щоб довгу не переносити на другий піврік. — В. Кушнір рек. секр.

З ДНЯ

ПЛУТАЮЧІ „ДЖЕФИ".

Випадково попало мені в руки старе число американської газети, в якій був картоновий рисунок Бода Фішера: „Мот і Джеф". Мот — ростом великий чоловік, але дурний. Джеф малий, але хитрий. По правді сказати, великого розуму в них обох нема; але перший дає собі раду силою, а другий — хитрощами.

На тому рисунку представлена ось така сцена: Джеф прийшов з праці і, закотивши рукави, вмивається. Притім говорить до Мота: „Тепер мене вже з праці не виженуть. Я в офіці все так поплутав, що без мене ніхто не визнається".

БАГАТОМОВНІСТЬ РИСУНКУ.

Цей рисунок, хоч і гумористичний, але багатомовний. Бо на світі є багато таких „Джефів", які стараються вдержатись на становищі лиш тим, що все плутають. Вони є в промислі, політиці, всяких суспільних установах і організаціях. В „Джефів" замало розуму, щоб стояти на розумі; тому вони беруться на хитрощі і стараються все закрити мрякою, а кінці сховати у воду. Коли вони мають якусь гадку, або якийсь плян, то перед іншими говорять про це тільки на половину. Щоб ніхто не зорієнтувався вповні, в чому річ. Решту ниток вони держать у своїх руках.

А коли такі „Джефи" стоять на якихось відповідальних становищах, то вони цілу організацію втягають у „містику", а ключ до неї тримають заздрісно в себе. Дехто бим там: „Дурні вони булиб, якби зрадились; хтось інший їм зпід носа вирвав би вплив і провід організації та повів би її сам у напрямі виразної цілі". Так думають собі „Джефи".

ШКІДЛИВІСТЬ „ДЖЕФІВ" В ОРГАНІЗАЦІЇ.

Зрозуміло, що таке поступовання „Джефів" дуже зле відбивається на даній організації. Бо „Джефи", дірвавшись до влади, зачинають так маніпулювати, щоб в організації затерти виразний поділ праці, щоб ніхто добре не визнавався, що до кого належить. Ступнево в такій організації також затирається повага до постанов статуту. Бо постанови статуту зобовязують не тільки підлеглих до порядку, але також самих „Джефів". А „Джефи" цього страх не хочуть. Вони хочуть всі справи ставити на власнім уподобанні, на власнім рішенні, на власній особі. Вимагати підчинення і дисципліни від нижчих — це „Джефи" вміють. Але самим дисциплінуватися супроти підчинених — це вже ні.

ІДЕЯ ВИЩЕ ОСІБ.

Роблячи з себе осередок усього й затримуючи в своїх руках всі нитки організаційних „таємниць", „Джефи" фактично підчиняють ідею своїй особі, а не особу даній ідеї. Вони за всяку ціну хочуть бути при владі, за всяку ціну хочуть удержати своє становище. Тому вони не упорядковують, не систематизують тих шляхів, якими має ступати ідея до свого здійснення, тільки ті шляхи навмисно плутають, щоб хтось інший у них не визнався. Бо колиб вони нарисували виразну мапу шляхів, що ведуть до цілі, то хтонебудь інший міг би повести дану організацію в напрямі її цілі. Вони сталиб заступальні. А цього „Джефи" не хочуть. Вони хочуть мати мапу у власній кишені і на кожнім роздоріжжі говорити: „Ось туди". А коли дана організація не знає виразно ні цілі, до якої прямує, ні шляхів, якими треба до неї йти, то як вона без свого „Джефа" може обійтися? — міркують собі „Джефи".

ЛЮДИ ПОВИННІ БУТИ ЗАСТУПАЛЬНІ.

Кожна організація повинна бути побудована так, щоб її провідники були заступальні. То ще не значить, що їх зараз треба усувати. Ні. Коли вони чесно виконують свою працю, то треба їх якнайдовше держати. Бо в той спосіб напуватиме в даній організації засада, що коли хтось чесно виконує свою працю, то його нема потреби усувати. Колиж такої засади нема, то це зненохочує людей від чесного виконування їхніх обовязків. „Нащо працювати, коли всеодно тебе усунуть", думають вони.

Та, здругого боку, коли хтось не виконує своїх обовязків як слід, то також не можна його в організації толерувати, бо це зненохочує чесних і вони думають: „Нащо мені чесно працювати, коли можна помочі різних штучок, підступу й інших способів можна вдержатись на становищі?"

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАКОНИ І ЗАСАДИ.

Всяка організація на довгу мету може вдержатись лиш тоді, коли основана не на хитрості „Джефів", тільки на неособових законах, яких усі члени твердо придержуються без огляду на те, чи при владі стоїть одна, друга, чи третя особа.

Провід організації можна порівняти до автобусової сітки. Коли хто далеко мандрував автобусами, той мусів бачити, що по кількох годинах їзди до того самого автобусу приходить інший шофер і, не застановляючись довго, вправною рукою хапає за кермівницю та відважно пускає автобус у рух. По кількох годинах знов інший приходить йому на зміну; а потім знов інший. Всі вони вправні, всі вони зручно, вміло, певно ведуть автобус.

ЯКБИ ТАК СИДІВ „ДЖЕФ" В АВТОБУСІ.

Їх зручність і певність полягає на тому, що всі автобуси мають такі самі кермівниці, гамульці й інші потрібні інструменти. Якби кожний автобус мав відмінні інструменти, то один шофер, хоч як вправлений в іншому автобусі, прийшовши до нового, не вмів би його рушити з місця.

А колиб наш „Джеф" дістався до автобусу, то цілком певно він одні шрубки повідкручував би, електричні получення порозривав, а потім тішився, що „без нього не обійдеться", бо він усе так поплутав, що ніхто тим автобусом їхати не потрапить. Ось так поступають також і ті провідники, які навмисно заплутують організаційні справи, які не творять виразного поділу праці й не означують власної праці і власного поведення статутами і правильниками. Роблять це вони на те, щоб усі нитки держати в своїх руках та в той спосіб держатися при владі.

ПО ЧІМ ПІЗНАТИ КУЛЬТУРНУ ЛЮДИНУ

В нас принявся такий звичай, що культурна людина мусить мати гарне вбрання і краватку, інакше дивляться на неї як на дикуна. Тимчасом воно не так; людину з правдивою культурою пізнаємо не по зверхньому вигляді, бо такий може нас часто змилити, а по бесіді і поведінці. І так:

1) Культурна людина намагається ущасливити кожного чоловіка, а некультурна робить усе навпаки. Некультурний тішиться, коли сусідові згине худоба, або як убогому забракне на передніку хліба; некультурний хотів би всіх наоколо себе зіпхнути в багно нещастя, щоб тішитися з чужої біди.

2) Культурна людина легко піддається доброму проводові, бо розуміє, що в житті мусить бути дисципліна як у родині, так і в суспільності. Некультурний не вміє навіть над собою запанувати, не то щоби піддався якійсь дисципліні.

3) Культурний чоловік ніколи не є зарозумілий ні зо своїх моргів, ні з камениць, ні зо зложеної готівки. Він часом і позлоститься, але ніколи не буде шорстким або зухвалим, бо все панує над собою. Некультурний борикається без потреби. Кричить, кидається на всі сторони, чим небудь ображується, не хоче над собою запанувати.

4) Культурний чоловік дається доказам переконати, а некультурному бий мов горохом до стіни — він усе своє верзе без думки і звязку.

5) Культурний, коли певний, що його правда, буде її ціпко боронити, а коли сумнівається в свій погляд, то другому уступить і переконається, чия була правда. Некультурний, хоч знає, що правда не по його боці, то затнеться мов цап і мотузом його не зрушиш.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

День Матери.

В неділю, 15. травня ц. р., укр. прав. громада в Бейоні святкувала День Матери. Програма дня була багата й солідно підготована. Вже в часі церковного богослуження можна було запримітити святочний настрій з хвилею, коли о. д-р В. Клодницький на проповіді піднis значіння матери взагалі, а зокрема в нас, у поневоленого народу.

Пополудні при поважнім числі зібраних розпочато в У. Н. Домі святочну програму. Пані Марія Борис, предс. „Союзу Українок", відкрила свято коротким, гарно обдуманим вступним словом. Хор укр. прав. церкви ім. О. Кошиця під проводом Й. Букати відспівав кілька підібраних до свята українських пісень. Панна Розалія Курило виголосила із зрозумінням вірш „Мати" Йосифа Букати, потім панна О. Біганська в святочнім слові змалювала вірно образ матери; о. д-р В. Клодницький виголосив головну святочну промову, якою увінчав програму дня. Деклямували і співали шкільні діти. На закінчення шкільні діти з Нюарку відіграли виставу „Свято матери".

Всі учасники свята вивязалися із свого завдання знаменито. Переведено збірку, з якої вислано через Обєднання для матерей Біласа й Данилишина по $5. Свято закінчено національним гимном.

Учасник.

о

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Відкриття Т-ва Українсько-Американських Громадян.

Неділя, 26 червня ц. р., була радісним днем для українців, що мешкають у полудневій частині Філядельфії. Того дня святковано відкриття Т-ва Українсько-Американських Громадян у тій дільниці.

Українська громада існувала вже там перед кількома роками і мала своє приміщення під ч. 610 вул. Савт Америкен. Коли настала депресія і безробіття, багато українців полишили ту дільницю і перенеслися в іншi, або виїхали цілком з Філядельфії, шукаючи праці. На тих, що полишилися, звалилася цілий обовязок сплачувати довги того Народнього Дому, який громада побудувала коштом 20 тисяч долярів. Остаті громадяни не були всилі сплачувати тих довгів і наступив крах. Громада впала, а дім перебрав У. Н. Союз, який мав на домі позичку.

Кілька літ дім стояв пустко, а люди, які стратили гроші, давши позичку на дім, були розсварені і розбиті та не могли зійтися, щоби подумати над відновленням громади. Як не стало дому, то й не стало приміщення для українських братств, товариств, української школи, і внаслідок того завмерло в громаді всяке народнє життя.

В осени минулого року зійшлися родичі місцевих українських дітей на наради і дали писати прохання до У. Н. Союзу, щоби позволив на дальше провадження української школи в своїм домі. Бо це боліло в тих родичів, які мали дітей у шкільнім віці, що є кому вчити і є навіть порожний дім, але нема досить грошей, щоб заплатити за домівку під школу. Зрозуміло, що громадяни писали те прохання несміло, бо кожний знав, скільки грошей вложив У. Н. Союз в той дім, а тут вони домагалися дістати безплатно приміщення під школу.

У. Н. Союз радо відступив салю на науку дітей, за що належиться велика подяка урядові і цілому У. Н. Союзові. За порадою головного радного, Степана Слободяна, люди почали думати про те, якби то відновити громаду. Скликувано кілька разів зборів, вписано охочих в члени, вибрано уряд, зібрано потрібні гроші на винайм дому, який У. Н. Союз винаймив за умірковану ціну. Коли вже була своя домівка, тоді пороблено заходи, щоб одержати чартер. Чартер одержано в січні ц. р. І так почалася нанова робота наново. Зорганізовано вже при громаді жіноче товариство, відділ Союзу Українок. Пороблено заходи щоб зорганізувати молодь. До уряду Т-ва Українсько-Американських Громадян увійшли: Йосиф Височанський, предсідник; Ігнатій Мармило, заступник предс.; Іван Турянський, рек. секретар; Василь Комарницький, фін. секретар; Степан Ільницький, касієр.

На 26 червня ц. р. назначено святочне відкриття. В 3 годпопол. зібралися в салі члени зо своїми родинами, а також запрошені гості, й засіли біля заставлених столів, приготованих членицями Союзу Українок. Предсідник Й. Височанський привитав зібраних і в коротких словах переповів історію заснування громади. Дальший провід у цьому святі він передав Степанові Слободянові. Цей, подякувавши предсідникові, виголосив довшу промову, в якій зясував ті користі, що їх має кожна суспільність, коли організується в свої організації. Він закликав усіх українців, котрі живуть у тій частині міста, зорганізуватись у сильну українську громаду. Також він подякував членицям С. У. за зготовлення перекуски.

В часі забави він покликував до слова бесідників. Першим бесідником був майор американської армії, М. Дармограй. Він говорив на тему участи українців в американській політиці. Дальше говорив д-р Е. Гарасим про участь української молоді в організаційнім житті. К. Шпікула взивав до згоди і єдности. Теодор Бліц зложив свої побажання і прирік поміч. М. Качмарик, старий еміґрант-лемко, завзивав всіх до солідарної праці, без різниці, хто як з нас називається, бо ми всі діти одного українського народу. Предсідниця відділу Союзу Українок, пані Марія Радович, зложила в імені товариства побажання і за взивала жінок вступати до Т-ва Укр.-Ам. Громадян.

Провідник цього свята, п. Слободян, говорив також про користі, що їх мають члени, коли вступають до такої великої організації, якою є У. Н. Союз. Найкращим доказом, що У. Н. Союз по батьківськи займається українською суспільністю, є це, що ось він відступив даром приміщення для місцевої школи. Тому всі повинні відчути вдячність У. Н. Союзові та повинні вступати в його члени.

Накінець предсідник Товариства забрав голос і подякував усім тим українським громадянам, які морально і матеріяльно піддержували Товариство. А передівсім подякував п. С. Слободянові, котрий не жалів ні часу ні труду, а все спішив з порадою і поміччю, щоб чимскорше в нашій дільниці відновити діяльність Товариства. С. Слободян на це відповів, що обовязком кожного українця є працювати на громадянськім полі, та притім згадав іще про одну дуже болючу подію, про замордування полк. Е. Коновальця большевицьким агентом на вулиці Ротердаму. З тої нагоди він попросив присутніх зложити жертву на могилу вождя українських націоналістів. Присутні зложили на ту ціль $10, які переслано через Обєднання. Співом „Ще не вмерла Україна" закінчено свято.

Учасник.

ЗО СТРАЙКУ ПРОТИ ВЕЛИКОЇ ПУШКОВОЇ КОМПАНІЇ.

Страйкарки перед фабрикою підприємства „Америкен Кен Ко." у Лос Анджелесі вбралися лише в короткенькі спідниці, наслідуючи цим дітей, що, мовляв, їх підприємство наймає в себе на працю. Говориться про це в написах на таблицях, що їх носили страйкарки.

ЩО ЗА БІЛЬ ЗУБА!

У повіті Контра Коста в Каліфорнії відкрито нове поле, засіяне закаменілими кістками давніх звірів. На образку студентка Каліфорнійського університету оглядає щоку мастодона, що його знайдено в каменоломі Морага. Деякі кістки будуть виставлені на виставі в Сан Франсіско.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

МІКІЗРАКС, ПА.

На визвольну боротьбу.

В неділю, 19. червня ц. р., відправлено в українській церкві панахиду за душу полк. Евгена Коновальця. Панахиду відправив о. Дм. Сенета, що виголосив проповідь, у якій виказав, що такі герої як полк. Е. Коновалець усе будуть у памяті народу і будуть промовляти своїм духом та творити нових героїв. А чим більше буде героїв, тим скорше прийде визволення нашої Батьківщини. Переведену збірку в сумі $10 вислано через Обєднання на призначену ціль.

С. Олійник.

СМИТ МИЛ, ПА.

На визвольну боротьбу.

Дня 18. червня ц. р. відбулося весілля в гром. Михайла Цапа і Марії Ґарбінської. Приявні гості не забули в часі забави і за Рідний Край та зложили на визвольну боротьбу $8.55. Жертвували: о. д-р О. Шкорупа Ковальський $2; Н. Пшик 50 ц.; по 25 ц.: І. Ґарбінський, М. Ґарбінський, Т. Бунга (старший), І. Бунга (мол.), І. Стронговський, І. Цап, Д. Сорока, А. Чинчирик, С. Ґрісь, Ю. Шиманський, М. Цап, М. Мигавко, М. Кохан, П. Пелаш, І. Ялечко, І. Стахурський, Ю. Ґондор; решта дрібними. Збіркою занялись: І. Бунга і І. Ґарбінський. Гроші вислано через Обєднання.

І. Ґарбінський.

БРИДЖПОРТ, ПА.

Виказ жертв на Народній Дім у селі Остапе, пов. Скалат.

Зложили по $10: М. Канюка, Т. Канюка, В. Канюка, В. Пухта, Т. Голубенний, А. Депутат, І. Нидза, П. Вовк, Л. Сарабун; по $5: К. Білик, М. Крисоватий, П. Баворовський; по $3: В. Довгань, М. Ніцпонь; по $2: Ф. Климнюк, Д. Коник, Й. Муц; по $1: А. Будзар, Д. Зінь, С. Пунда, В. Коцюбинський, А. Пашук, А. Олійник, Е. Воробець, Н. Сенюк, М. Н., М. Насевич, Д. Терпелюк, В. Опир, В. Павлівський, Т. Пилипчук, І. Вариниця, О. Хавлюк, Т. Федчишин, М. Черкас, С. Данилюк, о. С. Гладкий, М. Стельмах, М. Довгань, В. Шуль, М. Чернецька, І. Гродзінський; по 50 ц.: П. Жуковський, М. Тимонко, Й. Шуровський, М. Параціїй, М. Скочиляс, А. Глива, М. Лопавчук, А. Киселиця, М. Самчук, Т. Вонс, С. Закалюжний, І. Ніздропа, П. Д., Н. Н., П. Крупкевич, М. Пришляк, Й. Гайдамака, М. Гасічник, П. Бичок; Трафак 30 ц.; по 25 ц.: А. Підлесна, М. Яроновський, І. Місліцький, М. Лопушанський, М. Кравець, І. Чухрій, А. Квач, Т. Гояк, І. Захожий. Разом $150. Комітет просить усіх, котрі не звернули збіркових лист і зібраних жертв, щоб звернули, а їх проголоситься другим разом з іменами тих, що надішлють.

Л. Сарабун, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Для родини полк. Е. Коновальця.

В місцевій гр. кат. церкві відправлено в неділю, 12. червня ц. р., панахиду по бл. п. полк. Е. Коновальці. Панахиду над прикрашеною символічною могилою відправив місцевий парох о. Яків Дебоф. Дуже гарно співав хор під управою студента І. Білинського. Підчас панахиди зібрано $6.50 для родини покійного полк. Коновальця.

Степан Фіґун.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу на Лемківщині.

Головна управа О. О. Л. в Ню Йорку переслала через Обєднання $100 для кружка Рідної Школи в Сяноці.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На памятник полк. Е. Коновальцеві.

Т-во Українсько-Американських Громадян у полудневій частині Філядельфії переслало через Обєднання $10 на будову памятника бл. п. полк. Е. Коновальцеві.

Конкуренція.

Мошко й Лейба мешкають при тій самій вулиці. Оба торгують мішаними товарами. Конкуренція, гнів, зависть, сварки. Один другому вічно підставляє ноги. Одного разу сниться Мошкові Єгова і каже до нього:

— Мойше, я знаю, що ти чесний, але вбогий купець. Хочу тобі помогти. Скажи, чого собі бажаєш, то я тобі дам, але вважай, що твій конкурент Лейба дістане те саме, що ти, подвійно. Як ти хочеш тисячу, то він дістане дві. Отже чого собі бажаєш?

— Хочу бути сліпий на одно око.

ВІДОЗВА

КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ" В УСТЕЧКУ.

Брати українці! Відчуваючи гостру потребу культурно-національного виховання і поліпшення матеріяльного добробуту українського народу, уанали ми за необхідне збудувати в Устечку на Мозолівці домівку для товариства „Рідна Школа" ім. Т. Шевченка в Устечку, яке існує у нас від 17 березня 1933 р.

Ми, члени того товариства, хоч маємо найліпшу охоту і даємо якнайбільше жертв на ту ціль, не годні власними силами тоїж домівки в теперішніх дуже важких часах вибудувати; тому вважаємо, що необхідною до тої будови є Ваша допомога.

Приступаючи до цеї справи з глибокою вірою, твердою надією і гарячою любовію до нашого народу, віримо, що ця мета буде досягнена при братерській допомозі наших Братів зза океану, і що наш нарід при спільній праці вийде на шлях справжнього людського життя, як рівний член великої світової родини.

Брати! Деб Ви не були, не зважаючи на свій матеріяльний теперішній стан, прийдіть нам з допомогою жертвами на будову повищої домівки, памятаючи, що з дрібненьких крапель витворюється велике могутнє народнє море.

Зібрані на ту ціль гроші просимо слати до „Обєднання" або на адресу Української Каси в Заліщиках для кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка в Устечку, а нас письмом повідомити.

З братерським поздоровленням:

Іван Скоревич, голова кружка;

Микола Подолюк, секретар.

Рідне містечко просить нас помогти їм збудувати свою національну твердиню, якою є Рідна Школа. Всі ми добре знаємо вагу Рідної Школи. Молоді українські покоління можуть навчитися свого рідного тільки від рідного вчителя та в рідній інституції. Тому нашим обовязком звідсіля є помогти нашим братам у їх змаганнях. Всі ми повинні зложити більші чи менші жертви. Збірками в Америці занялись Іван Годовець, 221—223 W. Center St., Mahanoy City, Pa.; і Онуфрій Костюк, 928 N. Locust, Hazleton, Pa.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(38)

На хвилю зо страху перед львом Док остовпів; він виглядав наче спаралізований. Щойно крик Дика з дерева вирвав його з остовпіння. „Втікай, Док, утікай!" — кричав з цілої сили Дик. Він уже хотів сам зіскочити з дерева, щоб разом з ним поділити страшну долю Дока. Та Док очутивсь і мов опарений скочив на дерево. Це була остання пора.

Бо лев скочив уже на нього. Та Док висмикнувся йому і лев уже в повітрі махнув вгору лапою, щоб зачепити Дока. Але це йому також не вдалось і Док опинився безпечно на грубій галузі дерева. Лев, відбившись від пня дерева, почав люто гарчати, що вирвалась йому жертва з зубів. Льви цього страшенно не люблять, бо почуваються тим „ображені".

Сівши поруч з Івонною і Диком, Док тільки тяжко віддихав і нічого не говорив. Параліж іще йому не вступився з язика. Поволі він почав відходити з переляку і почав діставати давню відвагу. „Дик, дорогий хлопче, ми врятували її", заговорив він. Він думав про Івонну, не про себе. Дик протяжно відповів: „Так, ми врятували її.

„Але що з того?" — додав він по хвилі. „Чи справді ми її врятували, чи тільки відтягнули її і нашу смерть? Ось диви вниз: цей лев цілком не думає нас опускати. Він далі вдивляється в нас і облизується. Крім того недалеко від нас отара дикунів. Що нам лишається робити? Мандрувати верхами дерев. А цього дівчина не потрапить".